

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Erkki Keldo
Majandus- ja
Kommunikatsiooniministeerium
info@mkm.ee

Teie 05.11.2025 nr 2-2/3779-1

Meie 20.11.2025 nr 2.3-5/25/3627-2

Arvamus andmekogu põhimääruse muutmise eelnõule

Täname, et saatsite Andmekaitse Inspeksioonile arvamuse avaldamiseks majandus- ja infotehnoloogiaministri 22. detsembri 2023. a määruse nr 69 „Töötukassa andmekogu põhimäärus“ muutmise määruse eelnõu.

Meil puuduvad märkused esitatud eelnõu osas, kuid peame vajalikuks esitada oma tähelepanekud kehtiva töötukassa andmekogu põhimääruse osas.

1. Töötukassa andmekogu põhimääruse § 6 loetleb andmekogusse kantavad füüsilise isiku üldandmed, milleks muu hulgas on ka pangakonto number ja välisriigi panga korral panga nimi ja tunnuscode. Sealjuures näeb sama paragrahvi lõige 3 ette, et kui töötukassa poolt makstav toetus või hüvitis kantakse teise isiku pangakontole, siis kantakse andmekogusse konto omaniku nimi ja pangakonto number. Samas töötuskindlustuse seaduse (TKindlS) § 35 lõike 4 punktid 1 ja 2, mis annavad loetelu isiku üldandmetest ja muudest andmetest, pangakonto andmete kogumist isikuga seotud andmetena ette ei näe.

Lisaks juhime tähelepanu Justiits- ja digiministeeriumi [eelnõude koostamise juhisele](#) (JDM juhised), milles on selgitatud, et üldiselt tuleb seaduses sätestada isikuandmete kategooriad (nt üldandmed, haridusandmed jne), kus isiku üldandmete puhul on tegemist kinnise loeteluga, kuhu kuuluvad nimi, isikukood, sugu, kodakondsus, kontakt (sh aadress) ja emakeel. Põhimääruses aga antakse juba konkreetne loetelu, milliseid üldandmeid andmekogusse kogutakse. TKindlS § 35 lõike 4 punkt 1 loetleb aga üldandmetena ka isiku teovõime ja surmaaaja, mis ei lähe kokku JDM antud juhiselega.

Soovitame edaspidi TKindlS muutmisel täiendada andmekogu asutamise volitusnormi selliselt, et isiku kohta kogutavate muude andmete loetelu kajastaks ka pangakonto andmeid.

2. AvTS § 43⁵ lõike 1 järgi sätestatakse andmekogu põhimääruses muu hulgas ka andmekogusse kogutavate andmete koosseis. Andmekaitse Inspeksiooni koostatud [andmekogude juhendis](#) (lk 15) on täiendavalt selgitatud, et andmekogusse kogutavate andmete täielik loetelu ei pea olema seaduses, kuid andmekogu põhimäärus peab sisaldama ammendavat loetelu andmekogusse kogutavatest andmetest. Samuti on JDM juhises, märgitud, et andmekogu põhimääruses tuleb sätestada andmekogusse kantavate andmete täpne/ammendav loetelu (vajadusel saab esitada loetelu lisana). Lisaks on juhises selgitatud, et „isiku üldandmed“ või „isiku kohta käivad andmed“ ei ole piisavalt

ammendavad, kuna pole võimalik aru saada, milline on täpne andmekoosseis.

Kehtiva põhimääruse § 7 lõige 2 loetleb andmed, mis kantakse andmekogusse tööturumeetmete raames osutava tööturuteenuse tingimustele vastamise andmetena, milleks punkti 8 järgi on ka muud andmed, mis on aluseks isikule tööturuteenuste osutamiseks. Samuti näeb põhimääruse § 11 lõike 1 punkt 15 ette, et andmekogusse kogutakse muud andmed osutatud tööturuteenuse kohta. Märgime, et sellised üldised sätted ei anna ülevaadet andmekogu andmekoosseisust. Põhimääruse eesmärgiks aga peakski olema just see, et anda inimesele ülevaade, milliseid tema andmeid andmekogus töödeldakse. Ilmselt selliselt sõnastatud sätted seda eesmärki ei täida. Soovitame andmekogu põhimääruses andmekogusse kogutavate andmete koosseisu puudutavad sätted üle vaadata ning esitada andmekogusse kogutavate andmete täpne loetelu.

3. AvTS § 43⁵ lõike 1 järgi sätestatakse andmekogu põhimääruses muu hulgas andmeandjad. Andmekogude juhendis on andmekogu pidamise olulise küsimusena, mida tuleb põhimääruses reguleerida, loetletud ka andmete allikad ehk millistest andmekogudest või kelle käest (millistelt andmeandjatelt) andmeid saadakse. Seeläbi määratakse tegelikult kindlaks, millised on andmekogu unikaalsed põhiandmed. Nimelt keelab AvTS § 43³ lõige 2 asutada ühtede ja samade andmete kogumiseks eraldi andmekogusid. Samuti on JDM juhises märgitud, et andmekogu põhimääruses tuleb sätestada andmete allikad ehk andmeandjad koos nende antavate andmetega.

Töötukassa andmekogule andmete esitajad on loetletud põhimääruse §-s 40, sh andmekogud, kust töötukassal on õigus andmeid saada. Samas ei selgu põhimäärusest, millised põhimääruse §-s 40 loetletud andmekogudest saadud andmed on põhimääruse 3. peatükis loetletud töötukassa andmekogu andmeteks. Näiteks näeb § 40 lõige 9 ette tervisekassa õiguse saada andmeid ambulatoorsete visiitide ja haiglas viibimise ning ravi, ravimite ja meditsiiniseadmete kohta, kuid andmekogu andmete loetelust ei nähtu, kas ja millised andmed tervise infosüsteemist töötukassa andmekogusse kantakse. Võib üksnes eeldada, et terviseandmed on seotud eksperdiarvamuse andmetega (põhimääruse § 31), kuid millised konkreetsed tervise infosüsteemi andmed töötukassa andmekogusse edastatakse ja seal säilitamisele kuuluvad, põhimäärusest ei nähtu.

Kindlasti vajab põhimääruse § 40 muutmist selliselt, et põhimäärust lugedes oleks võimalik aru saada, millised andmekogud on töötukassa andmekogule andmete andjaks ning milliste põhimääruse 3. peatükis loetletud andmete osas.

4. TKindlS § 35 lõigete 7 ja 8 järgi tuleb säilitamise tähtaja (10 aastat) möödumisel andmed pseudonüümida ning pseudonüümitud andmete säilitamise tähtaja (65 aastat) möödumisel andmed anonüümida. Andmekogu põhimääruses reguleerib andmete säilitamist § 41, mille järgi andmed pseudonüümitakse ja anonüümitakse kord aastas säilitustähtaja möödumise kalendriaasta lõpus. Põhimääruse § 42 lõike 1 järgi tähendab andmete pseudonüümimine andmekogu andmetele pseudonüümimiseks juhuslikest numbritest koosneva kordumatu koodi andmist, millega asendatakse isikut tuvastada võimaldavad andmed. Samas ei nähtu ei volitusnormist ega ka põhimäärusest, millised andmekogus olevad andmed on andmekogu vastutav töötleja tuvastamise vältimiseks kohustatud koodiga asendama, mistõttu ei ole võimalik ka hinnata, kas koodiga asendamine täidab eesmärki – vältida otsest tuvastamist, mis seletuskirja järgi ongi psedonüümimise mõte. JDM on 2022. aastal tööturumeetmete seaduse eelnõu kooskõlastamisel juhtinud tähelepanu sellele, et on kaheldav, kas isiku nime, isikukoodi ja kontaktandete töötlemise välistamine tagab selle, et isik ei ole tuvastatav, arvestades andmekogusse kogutavate ülejäänud andmete koosseisu.¹ Seega tuleks analüüsida, milliste andmete asendamine tagab selle, et isikut ei ole võimalik tuvastada ning loetleda vähemalt põhimääruses

¹ [Justiits- ja Digiministeeriumi avalik dokumendiregister](#)

andmekoosseis, mis tuleb andmekogu vastutaval töötlejal unikaalse koodiga asendada.

Sama puudutab ka andmete anonüümseks muutmist. Põhimääruse § 41 lõike 6 järgi tähendab anonüümimine pseudonüümitud andmete muutmist anonüümseks viisil, et üksikisikut ei ole võimalik tuvastada või ei ole enam võimalik tuvastada, kuid puudub teave selle kohta, kuidas andmekogu vastutav töötleja andmete täieliku anonüümsuse andmekogus peab tagama. Seega puudub võimalus ka hinnata, kas andmete anonüümimise järgselt on üksikisikuid võimalik tuvastada.

Andmekogu andmete säilitamist puudutavale oleme ka varasemalt juhtinud tähelepanu oma 16.11.2023 antud arvamuses nr [1.2.-4/23/2860-2](#).

Nagu ka varasemalt antud arvamuses märkisime, siis on andmekogude kontekstis Andmekaitse Inspektsiooni eesmärk alati püüelda selle poole, et andmekogu reguleerivaid sätteid lugedes oleks lihtsalt, kiirelt ja üheselt võimalik aru saada, miks ja kuhu mingeid andmeid kogutakse, milliseid andmeid kogutakse, kui kaua neid säilitatakse ning kellega jagatakse.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Pille Lehis
peadirektor

Terje Enula
Terje.Enula@aki.ee
627 4144